

Numărul 10

Oradea-mare 12/25 martie 1906.

Anul XLII

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 8, pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

Între prietene.

Rozalia Negru dă busta în odaie la Petrașca.

— Ah, abia am apucat dragă să viu la tine, să-ți spun.

— Ce? E ceva noutate de senzație? Haidi șezi și-mi spune.

— Iartă dragă să depun întâiu... E de necrezut!... Cum se înșeală lumea, cum se orbește!... Uf! acum par'că mai pot. Mă strânge afurisățul ăsta de palton. De când mă tot pregătesc să îmi comand altul, dar neglijența... O dacă așa fi și eu așa vanitoasă ca altele... Știi că de trei ierni port paltonul acesta? Cred că ajunge. Acum mă strânge la umeri, mânecile nu mai sunt moderne... Ce belea și moda!... Bre, bre, acum observ că ai rochie nouă. Cine ți-a cusut-o?... Te prinde bine. Intoarcete puțin. Bine, bine... Cine ți-a cumpărat-o? S'au ai comandat-o?

— Aș! mi-a cusut-o Matilda, cusătoreasa din colțul străzii ce merge spre...

— Da, da, schiopa aceea, știi. Acea cu romanticismul! — Să rizi auzi, și ea cu fantasii! — Ei, trăim acum senzații tot ca în romane.

— Dar bine, par'că aveai să-mi spui ceva a...

— Ei, auzi comedie! Cine ar fi putut presupune măcar...

— Mă faci foarte curioasă.

— Am fost azi la biserică...

— Apropo! — scuză că te întrerup — a sosit preotul sau călugărul acela frumoșel, — știi după care oftează atâta...

— Livia?

— Da.

— Iată uitam. A sosit da, — la ei a și luat masă. Pare-mi-se e acolo și cu locuința. Amintiri vechi, care nu se șterg cu una cu două.

— Și ce zice bărbatul ei?

— Ai nimerit-o. Bărbatul ei e un nătărău. Il poartă de nas după voia ei. Cu firea ei șiriată a știut să-și asigure deplina lui încredere. Nu poți să te revolți în lumea de azi. Atâta cinizm și obrăznicie...

— Dar spune-mi chestia aceea interesantă.

— Vezi, sunt confuză azi. Nici nu e mirare.

Mă chinui cu servitoarele aceste, se turbez. Ce crezi, azi mi-a ars Sofia friptura scrum. Se crep de furie. Mi-a ars gășca. Știi cum îmi place friptura de gășcă cu varză roșie.?!
— Mie cu compot.

— Nu, e prea dulce compotul la friptură, — cu varză roșie însă, se-ți lingi degetele. Bărbatul meu mănâncă mai cu poftă crastaveți la friptură. Anul acesta cu mersul la băi — tocmai în sezonul crastaveților — am rămas aproape fără crastaveți.

Petrașca privi la orologiul de pe perete.

Erau patru oare. Pe cinci și un sfert eră invitată la ciai la Călian.

Rozalia observă.

— Câte oare sunt? La cinci trebuie să fiu acasă. Bărbatul meu a invitat pe Nuțu la o parte de sach... Am venit numai în pripă ca la o prietină sinceră.

— Încă nu mi-ai spus...

— Ei comedie, mă tot abat delă temă. Crede-mă dragă nici nu e mirare. Atâtea necazuri, atâtea secături... închipuiește-ți, lui Mărinel iarăs trebuie să-i trimitem bani. Bani și tot bani. Grozav.

— E greu cu băiații aceștia... Spunea-i că ai fost azi la biserică.

— Da și am văzut ceva, se nu-mi cred ochilor, — toți sau mirat.

S'au apropiat scaunele.

— A venit închipuita de Călianca cu o mutră, cu un ifos, știi cum este ea. Sede pe scaunul dinaintea mea. Eu eram între Aurora și Miți Trifu. Bietele

fete cum ar dori să se mărite și ele... Pentru ce nu ai venit și tu la biserică. Doar numai tu ai lipsit. Serviciu l'a făcut Păunescu...

— Pănenescu, Pănescu, nu-mi puteam aduce aminte de numele lui.

— Chiar întrebă Miți de tine... Călianca a venit cu o toaletă gris deschis cu aplicații și grelouri, cu o pălărie fulminantă... Iși dă aier femeia aceea...

— E inteligentă femeie — o ațită la vorbă Petrașca.

— Ei ș'apoi? Trăiască tot omul cu inteligența lui, nu?

— Și ce a mai fost?

— În decursul liturghiei dragă, Călianca...

— A, ești și dta aici — întrerupe dna Corbu discuția, tocmai când ajunsese la adică. — Bună ziua doamnelor, vă conturb?

Fără de a aștepta însă răspuns intră.

— S'ar putea să ne conturbî? — zice Petrașca — depune și ocupă loc.

— Tot bolnav e băiatul? — întrebă Rozalia, pe care tăcerea o costă o bună doză de abnegație.

— Mersi, e mai bine. I-a permis medicul să iasă puțin afară la aier liber.

— Grijește să nu recidiveze. Mărinel al meu a pățit-o acum trei ani. Ce chinuri doamne sfinte!.. Degiaba, băiații aceștia nu ascultă o dată cu capul.. Apropo! Ați auzit?

— Ce?

— Ce?

— De Ionel al protei?

— Nu! Ceva picant?

Gura dnei Corbu lăsă apă după picanterii.

— A duelat.

— Nu vorbi te rog!

— Cu cine?

— Cu un oficer. Un prietin al lui Ionel a scris lui Nuțu... Alaltăieri a fost duelul și e rănit la braț. Vă spun că e grozavă lumea.

— Pentru ce?

— Ce motive?

— Motivul e o damă, adeca o actriță, o i-orfeistă.

— Auzi, auzi?

— E frumoasă sigur?!

— Frumoasă! Caută ei frumsețe când îi apucă nebuniile?... Frumoasă și ea ca altele. Știu că nu e ruptă din soare... Pe la noi încă vom auzi d'al de aceste numai răbdare ne trebuie. Am văzut eu azi în biserică că nu e tocmai bine,

— Ei, — o întrerupse dna Corbu — am auzit ceva și eu. Păunescu e iarăș aici, ce?

— Păunescu e chestie peste care am trecut la ordinea zilei, — învechită. Mai nou ceva.

— Cum? Mai nou? Picant?

Dna Corbu și-a tras scaunul lângă Rozalia.

— Când ai intrat, tocmai începuse Rozalia să-mi spună că azi în biserică...

— Auziți, n'ași fi crezut să o văd așa înmuiată pe Călianca cea îngâmfată — reluă vorba Rozalia.

— Ce spui? Nu știu nimic — zise dna Corbu cu aier de surprindere, în inimă însă cu satisfacție.

— Da. Azi apare Călianca cea închipuită...

— E cu toate aceste drăguță — rischează vorba dna Corbu numai se aibă privilegii a auzi cântindu-se

asupra Călianței, femeie superioară lor, cea ce în inimă o și recunoșteau ele. Din pricina aceasta o aveau ghimpe în ochi.

— Drăguță? Din contra — reflectă Rozalia strâmbându-se, — e mofturoasă, afectată.

— N'aș putea afirma aceasta — grăi politicoasă Petrașca, tot ce e, că e cam rezervată, ceea ce...

— Seacă, plictisitoare, nici nu mă mir dacă...

— Ce?

— Ce e?

— Apoi se cam presupun unele lucruri și de domniilor.

— Ce spui? Așă stau?

— Aș! cine crede?

— Am văzut noi — întorcându-se spre Călianca — doar și dta ai fost în biserică azi?

— Da — zise dna Corbu — am fost, dar am eșit mai înainte de sfârșirea liturghiei. A trebuit să fac o prăjitură pe placul bărbatului meu, ș'apoi știți cum e el gurmand, e urâcios cu lamentările și criticile.

— Așă sunt toți bărbații. Urâcioși și secanți. Iți mănâncă zilele cu mofturile lor. Știu eu bine, al meu din exemplu...

— Bună ziua — zise întrând Aurelia Stănoi, — ce plăcut că v'am aflat împreună. Avem noutăți la noi, auziți noutăți...

— N'ai fost la masă la Livia? — O întrebă Rozalia — te știam invitată rudă fiind cu Păunescu.

— Am și fost la masă. Uite, uite, acum observ că dna Corbu și-a schimbat frizura. Știi că ești interesantă cu frizura asta Cleo, griji ne faci geloase! — încheiă vorba cu aier de petulanță.

I-a lăsat singur pe tinerei, politicoasa! — șopti cu ironie Rozalia dnei Corbu.

Dna Corbu afirmă rece cu o clipire de ochi. În gând însă nici nu o află „politicoasă“ pe Aurelia. Din contra, sinceră. Nu i-a spus sincer că e interesantă cu frizura Cleo? Curatul adevăr, doar s'a convins în oglindă despre efectul noiei frizuri. Pentru ce se o condamnă dar pe Rozalia? Pentru Păunescu? Treaba lor. Curioasă mai e Rozalia asta. Nu se vede pe sine. Nesuferită cu criticile și încalte dacă ea ar fi cu crucea în sân...

Aurelia îi întrerupse firul apretierilor meditative.

— Ați auzit?

— Ce?

— Nu!

— Este ceva?

— Nu știți? — zise Aurelia într'un resuflet, — în biserică, Călianca...

— Da, da, nu v'am spus? A plâns — se repezi cu vorba Rozalia, nu cumva alta se-i premergea cu noutatea.

— Cine? Pentruce? — dna Corbu posă în acest moment pe înmărmurita.

— Rozalia voiă adineori să ne spună — observă Petrașca.

— N'am ajuns la vorbă, căci de, are omul și alte griji în cap. Știam eu că nici viața lor nu e așă după cum o prezintă lumea. Va fi cuprinso vre-o durere sufletească ascunsă, măcar că dă pe îndestulita, pe sfânta.

— Nu, nu, nu va fi fost cum se arată lumii, — reflectară într'un gând dna Corbu și Aurelia.

Petrașca ridică indiferent din umeri și se îndestulă cu un: de!

— Așă mă apasă corzetul — reluă vorba Aurelia
— e nou, zilele aceste mi-a sosit din Viena.

— Din Viena?

Suprindere invidioasă.

— A mâncat prea bine la masă! — șopti Rozalia dnei Corbu.

Dna Corbu se prefăcu a nu fi auzit observarea malițioasă. Se adresă Aureliei.

— E de mătasă corzetul? Ce culoare?

— Mătasă roșie.

— Ai auzit? — se încruci Rozalia cătră Petrașca, acoperindu-și gura cu mâna, -- mătasă roșie! Bine o începe!

— Arată-mi puțin corzetul fii bună, — rugă dna Corbu pe Aurelia.

— Cum nu. Iată, — își descheie haina — dela cea dintâiă firmă. Dacă vrea-i îți dau adresa.

— Foarte frumos, foarte cu chic, nu-i așă?

Răpitor. Incrustările aceste... Bun gust.

— În adevăr e admirabil, — zise Rozalia — te rog dă-mi și mie adresa. Încă mâne îmi comand și eu unul.

Privire semnificativă din partea Petrașcei.

— Arată-mi puțin mâna Rozalia, — zise Aurelia încheiându-și haina. — Ce inele drăguțe. De unde le ai? —

Plecată puțin spre dna Corbu șoptind, mai apoi cu tusa forțată voind să delature eventuala atenție a Rozaliei. — Știu că nu dela bărbatul ei, calicul acela!

Dna Corbu respuse cu un zimbet care exprimă mult.

— Il am din București. Vărul meu George mi l'a adus de ziua mea. Zice că acolo damele din elită poartă acum fazonul acesta lungăreț.

— O te rog scrie-i, să-mi trimită și mie unul — măcar cu rambursă.

— Ar costă prea mult...

— Ei ș'apoi? Crezi că eu nu aș putea...

— Rozalia înțelege vama, — tăiă discuția Petrașca, văzând că începe să deraieze pe căi piezișe

— A, vama? N'are a face...!fă-mi plăcerea dragă Rozalio... Bate la ușe? Vor vini după mine de sigur. Mă grăbesc, suntem invitați. — Câte oare sunt? Cinci și un sfert? Colosal! Trebuie să fac toaletă. Suntem invitați la ciai la Călianca. Voi nu?

— Nu, — zise Rozalia, strâmbându-se — noi nu obicinuiim a luă partea la... ș'apoi e Nuțu la noi la sach. Merg și eu acasă.

— Dna Corbu dta?

— Merg și eu, — dar la adeca ce e cu senzația zilei? Cum stă cu plânsul?... pentruce?... trebuie să fie un motiv.

— Natural — afirmă Rozalia cu aplomb voind să plece și ea.

— Dar n'o să grăbiți așă? — zise Petrașca.

— Dar dragă suntem invitați.

— Bine, bine. Doar nici nu e elegant să te prezinți la oara ficsă. Rozalio, mai lasă și tu pe Nuțu, poate face o parte și cu bărbatul teu. Se luăm o dulceață...

— Mersi dragă — zise dna Corbu — mă scuză, zău nu pot. La masă am mâncat vânat, mi-am cam stricat stomacul.

— Il faci cu murătură? — întrebă Aurelia?

— Natural, altfel nu e fragedă carnea.

— De părerea asta sunt și eu... Dar acum zeu e nevoe să plec. Te rog dragă gulerul.

Petrașca îi ajută.

Imbrăcându-se dădu cu privirea de o fotografie.

— Ce fotografie nouă? N'am văzut-o încă. Cadra aceasta de fildeș e splendidă.

Fără a mai așteptă respuns, salută pripit și eși ca o furtună.

Un moment tăcere.

Rozalia tuși, Dna Corbu privi la Petrașca întrebător.

— E simpatică Aurelia — curmă tăcerea Petrașca — în naivitatea ei copilăreasă.

— N'am putea spune, — tăiă vorba Rozalia. Dar ce prietinie cu Călianca? De unde și până unde? Ce măgulită se simte pentru invitarea la ciai, doamne sfinte!... Un ciai. Ce lucru mare! Ce distincție! Se vede că nu e din familie distinsă. Tatăl ei un biet funcționăraș calic, nevoe mare. A avut însă noroc. A făcut parte cum n'a visat neam de neamul ei. Eu nu am avut norocul ei, deși am fost crescută...

— Lăsăm aceste — zisă dna Petrașca.

— Ce să lăsăm, par'că nu știu eu cum și ce?...

— Ce, ce știi dragă, ceva picanterie spune — întrebă cu zor dna Corbu. Petrașca privi din nou la orologiu.

— Mergem, mergem acum. O se mai vorbim mâne. Acum n'am timp. Mă așteaptă la sach. Luându-și paltonul — la revedere! Adio!

— Am scăpat — zise dna Corbu. Abia o mai puteam auzi. Așă nesuferită! Dar cu ce drept critică toată lumea? Oare Nuțu, partia... putea tăcea dnei... Ei ș'acum e timpul suprem să plec și eu. Nu cumva ești invitată la?...

— La Călianca? Ba da.

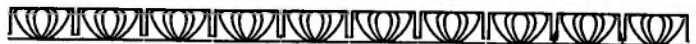
— Da? — se miră dna Corbu cu un zimbet acru, ficsându-o din creștet până în tălpi... Atunci plec imediat. — Imbrăcându-se — te salut! Petrecere bună!

— Îți mulțămesc dragă, regret că nu vii și tu, ce bine m'aș simți. Vină odată să fim singure, să putem vorbi mai liber.

Ușa se închie după dna Corbu.

— Har domnului că am scăpat și de cocoțata asta bătrână, invidioasă și malițioasă! — Și acum să-mi fac repede toaleta. Vreau să mă fac frumoasă, să crepe de năcaz toate.

Margareta Meșter.

Prutul.

(Sonet.)

*Prutul liniștit și 'ndreaptă
Apa lui răcoritoare
Ochii cât o văd în zare...
Bate malu 'n partea dreaptă.*

*Plutele se duc ușoare
Pescărușii se deșteaptă.
Și zburând pe sus, așteaptă
Mica pradă 'notătoare.*

*Visător pășesc agale
Vine gândul să mă fure
Și mireazma de pe vale.*

*Iar sub margini de pădure
Prutul șopotește 'n cale –
Duce dorul meu aiure.*

G. Prut.

Fabrica de porcelan.

(Urmare).

– La gară; – ordonai vizitiului

Peste câteva minute visam între zgomotul monoton, adormitor al trenului, despre fericirea ce-mi zimbă din viitoriul apropiat.

Când mă coborii la stațiunea ultimă de pe tren, de abia îmi putui căpăta o trăsură cu două marțune, spatele gârbovite și încrestate de dinții firezului. Trăsurile mai bune nici nu voia să stă de vorbă cu mine, când le amintii, că ținta călătoriei mele e Ripoasa.

– Suntem oameni săraci, domnule – îmi răspundeau proprietarii trăsurilor, cărora le făceam ofertă promițând prețul dublu, – trăim numai din căraușie. Nu ne putem omori caii.

Fui silit a mă urcă într'o trăsură înferecată cu ață de buci. Un fiitor milionar într'o astfel de trăsură!... Mi-se părea că-mi e rușine de oameni, cari se uitau rizând când la mine, când la vizitiul desperat, care-și îmblății albele sale cu furie diavolească. Se temea poate bietul, că voi face asemănare între iuțimea, cu care călătorește un pedestraș și între hurducarea cailor sei, în care se legănau aceștea ridicându-și cu anevoiă picioarele boturoase.

Bietul om! precum se vedea, își îmbărbătă marțunele, ca comparatiunea mea presupusă se iasă în favorul lor, nu oarecumva să-mi vină în minte ideea fatală, de a mă dá din vehiculul lui, despoindu-l prin aceasta de 5 fl. pe cari îi și cheltuise deja în teorie.

– Lasă bade caii încet! Eu nu grăbesc, – zisei cu toate că stam ca pe foc de curiozitate de a da cât de îngrabă cu companistul meu.

Inzădar! îmi eră rușine și tot odată mă cuprinse și mila, văzând năcazul și frica omului meu, că nu va reuși să satisfacă pretenziunilor mele înalte.

Înțeleg domnule! – răspunsă acesta ridicându-și și ștergându-și fruntea asudată de munca ostentivă. – Mie mi se părù, că am săvârșit o faptă creștinească cu acest om, cu atât mai vărtos, că în privirea lui văzui espresiunea mulțămitei recunoscătoare.

Nu mi-e intențiunea a vă descrie călătoria aceasta aventurioasă. Destul atâta, că soarele se apropiă deja de deal, când zării casele comunei Ripoasa. Ce mai comună eră aceasta!... Vre-o câteva case sărăcești aruncate pe o coastă ripoasă, fără de nici o ordine, fără nici o simetrie. Numele „Ripoasa“ într'adevăr se potrivea minunat cu fizionomia sa.

– Cunoști dta, bade, pe Ioan Ionescu? – mă adresai cătră căraușul meu.

– Cum nu, domnule? –

– Ce fel de om e? –

– Ce fel de om?... Hm... Hm om învățat, om înțelept... întrece și pe feciorul seu, macar pe acela

a cheltuit destui bani pe la școli. Inzădar, inzădar, însă inzădar... mintea face pe om și aceasta nu se vinde pe la școli.

Inima-mi tresări de bucurie, văzând că nu m'am înșelat în facultățile spirituale ale lui Ionescu.

– Unde e Nicolae, ficiorul lui Ionescu? – începu conversația din nou cu omul meu.

– E aici în sat, e dascăl în locul tătâne-seu. Dar nu-i poate călca în urmă. –

– Cum așa? –

– Mergi numai dta în biserică și ascultă cum cântă bătrânul și acum în strană. Și apoi auzi și cîripirea de greluș a feciorului seu. Macar nu e tiner de loc, a trecut de 60 ani.

– Frumos! zisei eu neștiind ce să mai adaog la aceste lauzi. Eu așa fi fost cu mult mai plăcut surprins, de așa fi auzit despre planul lui Ionescu cu caolin. Ce mă interesă pe mine, de cântă Ionescu mai frumos și ca mierla, sau chiar ca filomela?... Dar paciintă!

Oameni înțelepți sunt și precauți, nu-și leagă de nasul fiecărui secretele.

– Frumos, zeu foarte frumos! – mă trezi din rezonamentul meu căraușul însuflețit.

– Ce e frumos? –

Aceasta întrebare n'aș fi fost silit să o pun, de n'aș fi pierdut – prin rătăcirea cugetelor mele la alt obiect – firul logic al conversațiunii.

– Cântecul lui Ionescu, e de tot frumos, – mă aduse iar în brazdă omul meu. – De m'a ținea Dumnezeu la prohodul meu, trebuie să stoarcă lacrimi din ochi versul jalnic alui Ionescu.

Deși ne ocupam ambii cuprinși de fantazia noastră, totuși nu ne potriviam de loc. Căraușul meu se însufleția de versul melodios alui Ionescu, în urechile mele zurnăiau neîncetat galbinii.

Eram să-l fac atent pe cărauș, că în cuvintele sale s'a strecurat o greșală logică și cardinală, care întunecă înțelesul adevărat al acelora. Cum se puteau – mă rog – unii doae doruri, ambele de aceeași intensitate, încă contrare unul altuia ca apa cu focul? Se-l și țână Dumnezeu, și se-i și cânte Ionescu la prohod. Dar însă cruțai observarea corectivă pentru mine, căci mă temeai că omul meu cum eră îndrăgît în tonul dulce alui Ionescu, să nu-și facă seamă cu mâna propriă. Eram creștin evlavios și n'aș fi voit să ieu în spatele mele păcatele altuia. Deci tăcu.

Ne apropiarăm într'aceasta de sat și ca se întru cu mai multă maiestate în el, abzisei de trăsură, pe care nici până acum nu o folosii prea mult, căci umerii mă dureau cum împisei la leuci, când eră vorba să scăpăm din vre-o situațiune critică.

Căraușul își desprinsă marțunele, și eu pornii spre casa care mi o arată acesta ca locuința omului cu versul cel mai frumos în lume.

Cum ploua-se puțin în acea zi, de abia mă urcam pe coasta țepișe. Ce se faci? Calea cătră milioane e ostănită și lunecoasă... Per ardua ad astra!...

Trăsei sfoara porțiței, care eră menită de a bariadă curtea lui Ionescu, și întrai. Aici mă așteptă o desamăgire și o surprindere plăcută.

Văzui apropiindu-se spre mine un omuleț bătrân scăpătându-se din genunchi. Cizmele sale voluminoase erau croite pe picioare mai țapene, căci în turecii lor largi, ar fi încăput ambele pulpe ale lui Ionescu comod. Dar și așa eră bine, căci turecii bătându-se la tot pa-

Port dela Bistrița.

șul ce-l făcea de pulpă, îi împărțiau mersul cu sunetul lor după tact în părți egale.

— Dumnezeu te-a adus! exclamă bătrânul, îmbrățosindu-mă cu dragoste ferbinte. Mie îmi veni în minte că așa a îmbrățosat poate și Ulises pe fiul seu Telemach, când s'a rentors fericit în patria sa Ithaka, din pribegirea sa lungă pe mări spumegătoare.

Și totuș aceasta scenă pătrunzătoare n'a putut fi cruțată de desamăgire! Versul lui Ionescu eră răgușit și tremurător de slăbia bătrâneții și eu mă așteptam după laudele cărașului, să aud baritonul puternic al unui Mirabeau!

Eu totdeauna am fost foarte precaut în formarea judecăților definitive, de aceea mă ferii și cu aceasta ocaziune a-mi stabili o părere nefavoritoare referitor la organul lui Ionescu. Demosthenes n'a fost oare în vorbirea simplă găngav?! Cu toate aceste a fost cel mai renumit orator din lume.

Nu putea oare să se repeteze acest caz și cu Ionescu?!... Trompeta în mâna unui om nepriceput de a suflă în ea, numai cu puțin sună mai melodios decât o oală crepată, dar când o umple de aier plămânile sănătoase ale ostașului, străbate versul ei însuflețitor văi și munți... Și apoi că tremură vocea lui Ionescu?... Dar dacă încă aceasta e avantajiu pentru frumseța sa! Un tremolo dulce și lin, ca freamătul frunzelor adiate de zefirul verei, nu e oare în stare a stoarce simțire și din ochii oamenilor cu inimă de piatră?... Cu un cuvânt erăm constrâns a-mi suspenda judecata finală în acest obiect, până ce mi-se va da ocaziunea, să aud pe Ionescu în elementul seu.

Aceasta o putui face cu atâta mai vârtos, că din aceasta facultate a lui Ionescu nu speram a trage nici un folos.

Ce mă putea interesă pe mine cântecul oarecuiva?!... Din ochii lui Ionescu vedeam flacăra înțeleptuinei și aceasta nu eră destul să nu mă descuragiez.

Și acuma vine surprinderea plăcută. Ionescu mă conducea de bracetă spre modesta sa locuință, când în ușa acestei apărea o fată tineră și frumoasă.

— Domnul Grigore Grigorescu! — mă prezintă bătrânul. — Fica mea Cornelia!...

— Imi pare bine! — zise ea.

Aceasta eră voace, fraților! Vibră melodios și plăcut, ca sunetul unui clopoțel de argint. Sermanul Ionescu se putea ascunde cu morâirea lui ce sună timpit și înfundat ca și când ar veni dintr'o bute spațioasă!

Aici nu mă temui a-mi forma judecata hotărâtă, că versul Corneliei e sonor și plăcut când vorbește; puteam zice, că pe mine mă seducea ca al sirenelor din mitologia grecească. Poate Ionescu a și observat, că admirațiunea se cumpănește spre fiica sa, cel puțin mie așa mi-se părù, că în trăsurile fiicei sale se ascundea mânia imputării referitor la persoana mea pentru aceasta cutezanță ne mai pomenită... Ionescu nu grăește frumos, însă cântă plăcut! Cornelia vorbește precum cântă filomela, însă cine știe... da de cântă ca un păun?! ...Astele le cugetai numai pentru conzolare a lui Ionescu.

Întrarăm în odaie.

— Unde e Nicolae? — mă adresai cătră Ionescu, cugetând că prin interesarea ce o manifestez față de membrii familiei sale, voi câștiga și mai mult simpatia sa, cu care și până acum mă grămădiă.

— Nu l'am văzut de când ședeam laolaltă ca studentii.

— Nicolae?... — zisă bătrânul, și făcù cu mâna un gest, din care puteam conchide, că nu pune ceva pond mare pe fiul seu.

Da Nicolae, — zisei eu. — Am auzit dela cărașul care mă aduse dela gară, că șede aci în Ripoasa și că e învățator bun și harnic. Oamenii sunt încântați de versul lui melodios.

Propuzățiunea ultimă o adausei în contra informărilor primite, sperând că prin aceasta apucătură laud pe Ionescu. Căci Nicolae eră fiul seu, și apoi e lucrul cunoscut, că însușirile părinților le moștenesc și pruncii. Dar mă înșelai. Ionescu nu suferia — precum se vede — rivali.

— Cântă... cântă... și el iacă așa, cum poate, — mă surprinsă Ionescu.

Greutatea stranei însă, zace și acum pe umerii mei. Dar ce se fac, trebuie să-l ajut că mi-e fecior; și apoi oamenii din comuna noastră sunt foarte pretenzivi în acest obiect. Ei așteaptă ca cântările bisercești să fie ezecutate cu precizie armonioasă, cu care se dedară încă din acel timp, când ocupai eu scaunul învățătoresc. Până voi trăi eu, vor merge lucrurile bine, după aceea vor trebui să-și scărească pretenziunile esagerate.

— Nicolae escelează mai mult pe catedră, — mă coresii — strana o cedează unui gâtlej mai puternic.

— Nu-mi place de loc de Nicolae! — continuă bătrânul lauda feciorului seu. — E om molotiv fără inițiativă...

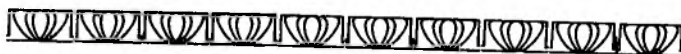
— Placă ocupă loc, domnule! — se adresă acum cătră mine Cornelia. — Eu odată pricepui, că voiește să abată pe tatăl seu dela tema apucată.

Dar acesta continuă neconturbat.

— Nu pricepe — mă rog — spiritul timpului, n'are spirit întreprinzător. Nu poate străbate în adâncimea planurilor mele mărețe. Vrea să-și sfârșească viața în simplitatea sărăciei, și înaintea sa stă o baie de aur deschisă! Dar mulțămita lui Dumnezeu! am speranță, că în persoana dtale am aflat în fine un om cum imi place. —

(Va urmă)

Tit Chitul.

M'apropiu dornic...

*M'apropiu dornic iar de lunca cu mesteceni de argint
Și cu cărărușe multe împletite 'n labirint.*

*Am venit ca se-i ascult dorul și durerile,
Ce le spun așa duios tremurând pâraiele.*

*Și-am venit să pribegesc pe cărarea cu aluni,
Unde luna 'ntâia dată ne'mpletit doue cununi.*

*Și 'n neștire mă apucă o ușoară tremurare.
Căci aicea mi s'aprinse a vieții luminare.*

Dragomirna, 1905

V. Lolchiță.

Sclava.

De Maurițiu Jókai.

(Urmare.)

Lordul Tingle încă a fost frământat, de visele sale urâte; a văzut cum se războește împreună eroul de oase și eroul de fer; a auzit strigătele desperate ale mumiei, strigătele aceste în toată clipita le auzia mai bine, apoi ușa se deschide cu violință, lordul se trezește din somn și vede cum înaintea lui fuge o creatură de înfățișare demonică.

Ce e aceasta?

O creatură, din creștet până jos cuprinsă de flacări, sfâșiind de pe ea bucăți de foc; în urma fie cărei pas al ei rămâne câte un mănunchiu de flacără, din care se aprinde padimentul, covoarele, perdelele dela ferestri; fuge cu strigăte desperate, din cari cu totul lipsește timbrul vocii omenești; ușile rămân deschise în urma ei și totul e cuprins de flacări.

Cine întâlnește creatura aceasta, în ruptul capului îi fuge din cale; nime nu se oprește, să-i deie mâna de ajutor, să stângă flacările de cari e cuprinsă.

Fuge în curte; toate membrele ei ard ca o faclie; din vârful degetelor ei se strecură stropi de flacări, cari ard mai departe și cuprind totul dinprejurul lor.

În fuga nebună și-a îndreptat pașii spre grădină. Acolo e o fântână arteziană: mica ei speranță, ce poate să-o scape de chinurile grozave ale morții.

Ușa grădinei însă e închisă.

În grădină lângă ușă e o femeie, care rece ca ghița privește creatura cuprinsă de flacări.

— Pentru numele lui Dzeu, mylady, deschide-ți ușa, ca se ajung la fântână! a strigat creatura, întinzându-și mâinile spre femeie.

Femeia, cu ochii fulgători a zis:

— Așa îți trebuie, creatură blăstămată! Pe tine ai acuma odejd ia de preot, poartă-o deci! Pe tine ai sângele lui Lyonel, spală-l deci! Răcuește numai, svârcolește-te, trânteste-te la pământ, căci eu aflu deosebită plăcere în aceasta. Astfel îmi plătești astăzi mișelia, înfamia ta!...

Cuvintele femeii nu le-a auzit nime, căci toți cei din casă erau ocupați cu salvarea vieții lor. Castelul întreg a fost cuprins de foc. Toți fugeau unde vedeau cu ochii. Insu-și lordul Tingle, numai în halat de noapte, a sărit pe o fereastră, căci perdelele din coridor deja au fost cuprinse de foc.

În câteva clipite, muzeul întreg a fost o mare de flacări. Nimic nu a putut să fie salvat. Totul a ars, totul s'a făcut cenușe. Focul și-a început cursul în catacombe, și astfel toate sforțările pentru localizarea lui au fost zădarnice.

Lammy a fost aflată în curte, arsă scrum.

Pe Athalia, lordul Tingle a întâlnit-o pe stradă în o trăsură.

Mylordul nu a dat nici o însemnătate acestei mari nefericiri, totuși a regretat colecțiile atât de frumoase; muzeul însă a fost asigurat pentru suma de nouăzeci mii funți sterlingi. Cel puțin își capătă banii!

CAPITOLUL IV.

Ochi pentru ochi.

Două luni a trecut de când a ars muzeul.

În timpul acesta lordul Tingle mai mult a petrecut

lângă Athalia. A abzis de toate plăcerile lui de până acuma, cu ce a tradat cât de bine se simte acasă.

Bunătatea Athaliei — ce manifestă ea către lord — a putut să fie un motiv destul de puternic, pentru-ca lordul cât mai mult să se alipească de ea. Afară de aceasta mai erau și alte motive și încă foarte multe.

Odată lordul a zis către femeie:

— Athalie, eu uresc lumea.

— De ce?

— Nu poți se afli cauza?

Richard a cugetat că a aflat-o. Emoționat și-a întins mâinile spre femeie.

— Numai dta mi-ai ramas credincioasă. Toată lumea e în contra mea! Știi dta că eu am ars de trei ori?

— Cum să înțeleg aceasta?

— Fumul nu se vede; în realitate însă am ars până la cenușe. Societățile de asigurare, la cari am asigurat muzeul contra focului, au intentat proces în contra mea. Rezultatul proceselor a fost nefavorabil pentru mine.

— Pe ce motiv?

— Pe motivul că obiectele din muzeu, în realitate nu a reprezentat valoarea cu cari au fost asigurate. Le-au succes să ajungă în posesiunea unor date, tradate de amicii mei cei mai buni — că nește obiecte istorice nu au fost originale. Alungat de vanitatea mea nebună, am introdus în inventar astfel de obiecte. În zădar am recunoscut, că da, unele din obiecte nu sunt originale; ba nici la cele originale, documentele vechi nu au fost luate în conziderare. Tribunalul mi-a staverit bagatela sumă de cincisprezece mii pentru aur. Imi uresc amicii, uresc toate așezămintele, uresc Anglia, uresc lumea toată!

— Omul se poate scăpa de aceea ce urește.

— Aș avea plăcere să fac aceasta. Un glont și totul s'a sfârșit...

— Ah, eu nu înțeleg aceasta. Nu vorbesc de lumea cealaltă, ci de lumea nouă. Peste mare încă ezistă o lume!

— Dta voești ca să părăsesc Anglia?

— Da, dacă o urești.

— Nu am gândit așa ceva. Am fost muncit de gândul, că imi voiu putea regula afacerile financiare. Gândul acesta mi-a cuprins ființa întreagă. Am voit să rămân pe locul de luptă: viu sau mort! Datoriile mele sunt chiar atât de mari, ca prețul ce prezintă averea mea. Pe când aveam diamantele și muzeul, foarte ușor aș fi putut să-mi plătesc toate datoriile. Acuma însă, totul s'a sfârșit! În loc de nouăzeci mii funți sterlingi, am căpătat numai cincisprezece. Aceasta e unica mea sumă de care dispun. Pe lângă o economie mare și din venitul moșiei aș putea să-mi plătesc datoriile, — creditul abzis însă nu se poate licita! Dacă s'ar observă, că nu mai urmez modul de trai de până acuma, toți inimicii mei și-ar da silința, ca să sfarime în mii de bucăți casa asupra capului meu, fie care să se asigureze cu câte o cărămidă. — Unui om pornit spre ruinare nu-i este permis, ca să pășească înapoi!

— Atunci cu atât mai mult ai motiv, să fugi de pe corabia ce în toată clipita se poate cufundă.

— Va se zică, până ce mai dispun de cele cincisprezece mii?

— Eu încă am atâta dela lordul Crowndale. Sumele acestea în America plătesc cincizeci mii de dolari.

— Eu însă am aici și datorii de onoare, cari se urcă la suma de zece mii funți. Acestea sunt rămășagurile dela întrecerea Derby, pe cari le-am pierdut mai pe urmă. Și acolo am fost nefericit.

— Le-au câștigat amicii dtale?

— Înțeleg ironia, cu care ai pronunțat cuvintele „amicii dtale“. Un gentleman însă nu face deosebirea acesta. Unui lord englez nu-i este permis să aleagă din aceste două: plătește sau se sinucide!

— Da, însă mai mult prețuește un yankee american viu, decât un peer englez mort, și chiar și atunci dacă moartea i-a fost frumoasă.

— Ah, Athalie, aceasta e o alegere foarte grea. Cum poate să trăiască cineva fără onoare?

Lordul a ramas nehotărit, peste câteva zile însă Athalia a triumfat.

Creditorii au început să prigonească pe Tingle, înaintea de a gândi el aceasta.

Au cerut să i-se sequestreze toată averea, pe motivul, că cheltuește în mod abnormal.

S'a îngrozit când a știut cu cât datorează. El a gândit, că suma e cu mult mai mică.

— Acuma nu mai am ce se aleg, Athalie. Eu sunt deja pătat, e tot una deci: fug sau rămân aici! Nu ajunge că totul am pierdut ce am avut, ci o se mai fiu și închis! Mai mult mă prigonesc prietini mei. Nu e permis să pierd o singură zi, trebuie să scap; sau aici, sau acolo!

La cuvântul „aici“ și-a privit piciorul: acolo e America; la cuvântul „acolo“ și-a ridicat privirea spre cer.

— „Acolo“ la nici un caz — a răspuns Athalia — „aici“ însă cu siguranță.

— E însă greu se fug, căci creditorii îmi păzesc tot pasul.

— Foarte ușor putem să le jucăm o festă bună. Voi câștiga un pasaport sub numele meu familiar, în care te voi notă ca pe servitorul meu.. Vei luă o mască și astfel vom merge până la New-York, unde nime nu te va prigonii.

— Dta ești o fată cuminte, Athalie. În cazul acesta însă trebuie să mai faci ceva. Aici e ultima mea sumă de bani, pe care nu o pot duce cu mine. Te rog, mergi la casa de bancă Sheriff și Johnson și escomptează banii în cambii pentru New-York. Tot odată poți să procuri și pasaportul amintit.

— Bine, dle. Mergi dta cu cel dintâi tren la Southampton, iar eu mâne dimineața vin în urma dtale. Acolo procură biletele necesare. Dacă nu va fi în port o corabie gata de plecare, atunci câștigă un vapor separat.

Lordul Tingle atât de mult a fost îngrozit de lovirile, cari una după alta cădeau asupra lui, că numai în decursul fugei sale și-a dat seamă de greșala mare ce a făcut.

Femeia aceea, cărea el i-a încredințat suma ultimă, deși a primit sărutarea lui de adio, nu e nevasta lui. Dar dacă ea acuma va fi dispusă să uite, că pe lume este un om, pe care ea trebuie să-l scape? Ce e el acestei femei? Poate pretinde sinceritate dela ea?

E adevărat, a făcut o negliobie mare, nu a putut însă să încredințeze pe altcineva, căci ea, îndată i-ar fi tradat intențiunea de fugă.

Ajuns Richard la Southampton, a tras la un otel. Noaptea întreagă nu a durmit nimic.

Un singur gând l'a muncit: Dacă Athalia îl înșeală — atunci totul s'a sfârșit!

Dacă ea nu sosește până mâne la ameazi, nu-i rămâne altceva de făcut, decât să-și curme zilele.

Aceasta a fost ziua, când lordul Richard Tingle s'a convins, cât de mult iubește viața și tot astfel, cât de mult se îngrozește de moarte.

(Va urmă).

Alex. Țințariu.

Indreptarea oaselor.

Foarte mulți copii au oasele rău conformate, fie din naștere, fie din vre-o boală gravă rău căutată.

La mulți copii acest defect n'a fost îndreptat; sau că părinții n'au fost destul de avuți ca să suporte cheltuelile, sau că intervențiunile chirurgicale au fost zădarnice.

Până acum mai cu seamă chirurgia s'a ocupat cu acest fel de operațiuni. De pildă în strâmbarea picioarelor unui rahitic, se făcea următoarea operație chirurgicală: se adormea copilul, i-se rupea piciorul indoit, pentru a-l îndreptă în urmă, și eră apoi așezat într'un aparat care-l făcea să iă o poziție dreaptă.

Este o metodă puțin comodă, brutală și primejdioasă. Un bolnav tratat astfel este condamnat să stea culcat septămâni întregi, poate chiar și luni.

În momentul de față ortopedia, adecă arta de ai îndrepta oasele, a făcut mari progrese.

Acum nu se mai fac operațiuni sângeroase, și nu se mai impune o ședere în pat, ce întotdeauna slăbește bolnavul.

S'a recurs la acțiuni mecanice, gradate și prelungite. Ele constau în presiunea și tragerea obținută cu ajutorul unor aparate foarte ingenioase.

Ele se compun dintr'o parte metalică fixă și altele de piele, mai mult sau mai puțin captușite.

Aceste aparate se aplică foarte ezact, și în fie ce septămână de pildă, se strâng sau se destrâng, pentru a modifica presiunea sau tragerea.

Prin acest mod membrul strâmb este silit să ia o pozițiune mai bună.

Tendoanele și mușchii, multămită elasticității lor, se supun acțiunei ezercitată asupra lor; oasele, cu toate că sunt tari, se îndreaptă și ele, iar în timp de câteva septămâni se obțin rezultate neașteptate.

Prin acest procedeu bolnavii sunt liberi să facă ori-ce mișcări, și nu trebuie să stea în pat.

Negreșit că oasele copiilor fiind mai elastice, tratamentul reușește mai bine la dânșii.

Deasemenea s'au obținut rezultate surprinzătoare prin apă, masagiu și gimnastică.

Devierile mai neînsemnate ale coloanei vertebrale le putem cuncaște și printr'un procedeu cam empiric sau „băbesc“ cum se zice, procedeu întrebuițat de altfel și de zidari în lucrările lor.

Luăm o sfoară, de al cărei căpătâi legăm o greutate. Așezăm celalalt căpătâi chiar în mijlocul cefei copilului, lăsând sfoara cu greutatea să atârne spre pământ, până în dreptul genunchilor.

Dacă sfoara va trece drept printre coapsele copilului, el e perfect sănătos. Cea mai mică deviere la dreapta sau la stânga, se va cunoaște.

Dr. Ort.

SALON

Sesiunea gen. a Academiei Române.

I.

Academia Română s-a deschis sesiunea generală marți la 13 martie n. — Deschiderea s'a făcut cu o solemnitate mai mare decât pân'acuma, căci ședința deschiderii a fost publică și astfel a asistat lume multă și frumoasă, partea frumoasă formându-o damele. Membrii Academiei s'au prezentat în număr mare. Dintre cei de dincolo au venit dnii I. Cav. de Pușcarui, dr. At. M. Marienescu, N. Teclu și Iosif Vulcan. Au absentat Pr. S. Sa episcopul N. Popea, dnii Vincentiu Babeș Florian Porcius și prepozitul I. M. Moldovan. Când s'au cetit scrisorile lor de scuză, auditorul a dat semne de stimă și dragoste. Când s'a rostit numele Pr. S. Sa episcopului Popea, aplauze generale l-au întimpinat. A produs o adâncă înduioșare scrisoarea veteranului nostru Florian Porcius, care s'a scuzat că fiind de 90 de ani, nu poate face aceasta călătorie, unde atât de mult îl atrage inima. Absentarea părintelui prepozit I. M. Moldovan, care este atât de iubit aici, ca și la noi acasă, s'a primit cu multă părere de reu. Dintre membrii din Bucovina la deschidere n'a venit nici unul, poate o să vină mai târziu

(In ședința a doua s'a raportat că dl dr. I. Sbicia, membrul din Cernăuți a scris că fiind ocupat cu o lucrare mai mare literară, regretă că nu poate veni la actuala sesiune a Academiei).

La oarele două președintele dl I. Kalinderu, ocupând locul prezidial a deschis sesiunea prin un discurs mai lung și interesant în care a rezumat programul lucrărilor ce trebuie a fi rezolvate în actuala sesiune și a arătat ce s'a putut îndeplini din dorințele ce s'au exprimat la deschiderea sesiunii generale trecute.

Vorbind despre rapoartele dlui secretar general D. A. Sturdza, privitoare la activitatea Academiei dela 1884 până la 1905, spune că ele reprezentând multă importanță, au fost tipărite și în limba franceză. Comunică apoi, că după mai multe discuțiuni s'a întocmit o comisiune care a formulat diferite schimbări privitoare la juriile pentru decernarea premiilor.

Vorbind de dicționarul limbei române, spune că comisiunea însărcinată cu întocmirea lui, va raporta despre starea în care se găsește aceasta lucrare atât de așteptată.

Enumeră apoi congresele și festivitățile de tot felul la care Academia a fost reprezentată prin membrii ei și își exprimă bucuria ce simte atât dsa, cât și toți Românii, că vor putea serbători în curând cei 40 de ani de domnie ai primului rege român.

Vorbește apoi despre revoluția ce s'a făcut în cei patru-zeci de ani din urmă și în viața Românilor din celelalte țări și în deosebi a celor din Turcia Europeană, cari duc și azi o luptă grea pentru existența și afirmarea lor ca Români.

Și pentru-că Românii din Macedonia să fie și mai bine cunoscuți în viitor și a contribui la întărirea mișcării de deșteptare națională printr'o scriere întemeiată pe adevăr, dl Kalinderu comunică, că va contribui cu suma de 4000 lei la o lucrare de acest fel. (Aplauze generale.)

Dsa roagă Academia să delege un cunoscător care să studieze minușios și în fața locului, starea actuală a chestiunilor de care depinde viitorul acestui vlăstar al neamului românesc și să întocmească aceasta lucrare care va fi o călăuză pentru istorici, pentru bărbății politici, pentru economiști, etnografi etc.

Dl Kalinderu termină, în mijlocul aplauzelor, urând viață lungă Maj. Sale regelui Carol I. și întregii familii regale.

După încetarea aplauzelor, se scoală dl D. A. Sturdza, secretariul general al Academiei și citește raportul seu despre lucrările săvârșite de aceasta instituțiune înaltă în anul trecut.

Ca introducere, dsa spune că peste câteva săptămâni se împlinesc 40 de ani de când fiii României, însuflețiți de un dor nemărginit de propășire și călăuziți de un patriotizm conștient, s'au unit glasurile și au ales la tronul țării pe înțeleptul suveran Carol de Hohenzollern.

Domnia regelui Carol este istoria României moderne. Cu venirea sa la tron s'a încheiat statul politic român și s'au pus bazele unei organizări trainice naționale.

Ne putem mândri, — continuă dl Sturdza, — că odată cu organizarea statului în direcțiuni atât de variate, nu am scăpat din vedere și constituirea instituțiilor culturale, printre cari locul cel mai înalt îl ține Academia Română, al cărei început coincide cu epoca de frumoasă amintire, când s'au pus temelile statului modern România.

În adevăr peste o lună se împlinesc 40 de ani dela fondarea Academiei Române.

Serbarea celor patru-zeci de ani de domnie a regelui Carol I. este ca o serbare a dezvoltării și consolidării noastre. Din înălțimea locului de onoare ce regele Carol ocupă, el va privi cu mulțumire părintească isprava mânilor sale, copacul uriaș pe care cu atâta dragoste l-a sădit acum 40 de ani.

Printre ramurile lui falnice, cari închipesc tot atâtea manifestări ale vieții românești, se va vedea în puternica ramură a culturii naționale, bogată în frumoase roade, reprezentată prin Academia Română.

Dacă azi Academia ocupă o poziție atât de înaltă, aceasta se datorește în mare parte atențiunii pline de interes cu care a fost întotdeauna întimpinate de M. S. Regele, Augustul ei protector și președintă de onoare și de întreaga dinastie, care a încurajat cu cea mai vădită bunăvoință și cu multă dragoste ori ce mișcare culturală românească.

Intr'o astfel de legătură de interese naționale și părintească ocrotire, Academia nu poate uita nici odată recunoștința pe care o datorează Augustului ei protector și ia totdeauna parte cu inima mișcată la zilele de fericire, ca și la cele de întristare ale familiei domnitoare.

După aceasta introducere omagială dl Sturdza a făcut apoi istoricul lucrărilor săvârșite de Academie dela ultima adunare generală, pe cari cetitorii noștri

le cunosc căci am publicat despre ele la timpul lor informatiuni.

În urma acestora ședința, s'a ridicat și s'a despărțat toți, afară de membrii comisiunii de premii, cari au ținut ședința.

*

Innaintea d'a continuă rapoartele noastre, vom nota aici principalele puncte din programa lucrărilor sesiunii actuale.

Afară de multele rapoarte și alegeri ce au să se facă, relevăm că în sesiunea aceasta se vor ținea două discursuri de recepțiune de către noii membrii aleși în sesiunea generală de an, dăii D. Onciul și dr. G. Marinescu. Pe când vor apărea aceste rânduri, s'au și ținut, căci a dlui Onciu s'a ficsat pe 19 martie n., a dlui dr. Marinescu pe 23 martie n.

Se vor publica mai multe premii nouă. Și se vor decerne premiile anunțate pentru sesiunea aceasta.

Dintre aceste relevăm: premiul Nasturel de 4000 lei, la care au intrat 22 concurenți dintre cari amintim pe dnii Octavian Goga (Poezii), Ioan Gorun (Robinton în Țara-Românească), M. Ladovean (Povestiri din rezboiu).

La premiul statului Lazar de 4000 lei au sosit 9 lucrări, între cari și una de dincolo: Bureții comuni de dr. Ambrosiu Chețianu, Blaj.

La premiul Adamachi de 5000 lei au intrat 44. — Între concurenți sunt dnii: Ion Ciocârlan (Traiul nostru), Mihail Dragomirescu (Dramaturgie română), Constanța Hodoș (Frumos), St. O. Iosif (Credințe, poezii) H. Lecca (Ernani, dramă în 5 acte tradusă în versuri), Vasile Pop (Domnița Viorica), Radu Rosetti (Cu paloșul, poveste vitejească din vremea descălecatului Moldovei), M. Sadoveanu (Floarea ofilită și Povestiri, ediția a doua), Smara (Conferențe și discursuri), Nestor V. A. Urechia (Zinele din valea Corbului).

De dincolo au concurs dnii: dr. Vasile Bologa (Studii pedagogice și discursuri, Sibiu), dr. Elie Miron Cristea (Iconografia și întocmirile din internul bisericii resăritene, Sibiu), dșoara Maria Cunțan (Poezii), Teodor V. Păcățianu (Cartea de aur, vol. III, Sibiu), T. Popovici (Dicționar de muzică, Sibiu).

Va se zică are să fie o luptă mare. Comisiunea a început să lucreze încă înainte de deschiderea sesiunii, ca discuția să nu rămână pe zilele din urmă.

Expoziția națională din București se va deschide peste două luni și jumătate. Ne putem dar închipui, că se lucrează din toate puterile ca marea operă să aibă un succes cât se poate de strălucit.

Vom da aici o schiță despre organizația expoziției, ca să oferim cetitorilor noștri o idee generală despre aranjament.

Expoziția se va aranja la marginea capitalei București, pe întinsul teren al Filaretului. Intrarea principală este la sfârșitul străzii 11 iunie, în partea dreaptă a uzinei de gaz. De aici se întinde pe întregul teren-plan, se urcă pe dealul Trocadero, terminându-se în șoseaua Șerban-Vodă.

Cum intri pe larga șosea dela intrarea principală, privirea este atrasă de un șir de palate mărețe ridicate pe o parte și alta a șoselei. Primul palat în

partea stângă, este al agriculturii, unde va fi expusă toată bogăția agricolă a țării.

În fața lui, în partea dreaptă, se ridică palatul industriei.

Între acestea două palaturi, în mijlocul șoselei, se află un avus mare.

La o mică depărtare de palatul agriculturii, se ridică una din cele mai monumentale clădiri ale expoziției: palatul regal. Acest palat se compune din clădirea principală, la mijloc, rezervată numai obiectelor pe cari le va expune familia regală.

În partea dreaptă și în cea stângă sunt două aripi întinse, prima rezervată genului militar, cea d'a doua genului civil și instrucțiunii.

În fața palatului regal se ridică palatul minelor și al carierelor.

Aceste sunt clădirile oficiale cari se află pe terenul cuprins între intrarea principală și lac. În afară de ele vor fi nenumărate pavilioane făcute din inițiativă particulară: a industriașilor, a comercianților, etc.

Una din atracțiile principale va fi întinsul lac, care se află chiar în mijlocul expoziției, răspândind răcoarea necesară în timpul căldurilor verii.

Întinderea acestui lac este de 2 hectare și pe aceasta întindere se află două insule: una mare în partea dreaptă, alta mai mică pe partea stângă.

Pe lac vor circula nenumărate gondole, iahtul comisariatului expoziției, un mic vaporăș care va face curse regulate dela un țărm la altul al lacului pentru transportarea publicului. Vor fi de asemenea, în miniatură toate vasele marinei române de rezboiu. Pe lac se vor face lupte navale, serbări venețiene.

Pe insula cea mare se construiește un cazino măreț, care va cuprinde o sală de teatru și un restaurant de lux. Acest cazino a fost închiriat pe timpul expozițiunii unui consorțiu belgian pe suma de 120.000 lei.

Pe insula mică se va construi o moschee după modelul celor din Dobrogea și o cafenea turcească. Tot pe aceasta insulă se ridică pavilionul pescărilor.

În diferite locuri, țărmii lacului vor fi uniți prin niște poduri de piatră.

În partea dreaptă a lacului, în dreptul insulei mari, de pe o pantă ușoară, se face o cădere de apă. Din vârful acestei pante se vor lăsa bărci cu pasageri. În căderea lor, bărcile vor ajunge până în mijlocul lacului.

Pe malul din partea stângă a lacului se vor așeza în formă de amfiteatru șiruri de bănci, puse la dispoziția publicului spre a privi la diferitele spectacole ce vor avea loc pe apă.

Tot în partea stângă a lacului, pe o mică pantă, se lucrează pentru aranjarea grădinei zoologice. Aci vor fi expuse tot felul de animale sălbatice.

Cugetări.

Găsești femei cari n'au iubit nici odată; dar e rar să vezi una, care se nu fi iubit decât odată.

* * *

Dragostea femeilor ucide înțelepciunea.

* * *

LITERATURĂ.

Daruri făcute Academiei Române. Dl Tit Maiorescu a dăruit Academiei Române 25 scrisori dela V. Alecsandri, colonel I. Alecsandri, C. Negruzzi și G. Sion.

Muza Română, foaie muzicală și literară, redactată de dl Iacob Mureșianu și editată de dl dr. Eugen Solomon, a început să apară iarăși la Blaj. Numărul prim, conține afară de Lugojelele, tot lucrări de dl Iacob Mureșianu: Un marș, Uvertura lui Erculean, Cu trupul lui Christos, Romanță din opereta „Scara mătעי”. Apare odată pe săptămână. Prețul pe un an 16 coroane.

TEATRU ȘI MUZICĂ.

Elena Theodorini la regina Elisabeta. Celebra cântăreață română, dșoara Elena Theodorini, petrece de câțva timp la București. Regina Elisabeta i-a făcut și de astădată mari distincțiuni. Sâmbătă după amiază diva Theodorini a fost din nou invitată în apartamentele Carmen Sylvei, dimpreună cu talentata sa elevă dșoara Niculescu, pentru a cânta frumosul duet din „Stabat mater” de Rossini, pe care regina nu l-a putut ascultă la concertul religios dela capela protestantă, dat în folosul săracilor. Regina a exprimat Elenei Theodorini toată plăcerea pe care a simțit-o ascultând execuțiunea admirabilă a acestui duet și a făcut celebrei artiste, cât și elevei sale, onoarea de a le atârna splendide măștișoare. Măștișorul dat Elenei Theodorini reprezintă o miniatură a reginei, încunjurată de rubine și diamante; iar acela oferit dșoarei Niculescu, încunjurat de perle. Diva Theodorini a mai avut marea plăcere de a primi fotografia suveranei, cu următoarea dedicație: „Cu binecuvântarea săracilor”. Simpatia cu care o întimpină la palat Elena Theodorini, este resplata meritată atât pentru arta sa, cât și pentru nobilele sentimente de cari dă dovadă, punând talentul seu în serviciul elevelor sărace și al operelor de binefacere.

Epopeă muzicală jubilară. Din Iași se scrie, că dl Th. Burada, cunoscutul etnograf și artist, care a debutat și dincoace de Carpați, a terminat o compoziție muzicală, menită a întrupă muzica românească la serbările jubilară. Aceasta compoziție intitulată „Unirea Românilor”, va fi executată în arena expoziției, de un orchestru de frunte, compus din profesori și artiști desăvârșiți. Compoziția e bazată exclusiv pe cântecele populare românești și cuprinde cântecele Românilor din Macedonia, Valahia din Moravia, Valahia din Vlasia de Istria, a Românilor din Pocuța, Transilvania, Basarabia, Bucovina și România. Rând pe rând se vor prezenta Români din toate aceste locuri de îndată ce orchestra va întonă cântarea respectivă, toți îmbrăcați în costume originale. După ce va trece acest defileu, orchestra va cânta „Trăiască Regele” și apoi »Hora unirei« în timp ce toți Români vor încinge o horă formidabilă. Un impozant spectacol.

N. Corfescu în Oradea-mare. Cunoscutul nostru baritonist N. Corfescu în turneul seu artistic, după succesele obținute în teatrul național din Cluj, s'a

prezentat luni în 12 l. c. pe scena teatrului din loc. Anunțurile vestiau că se va jucă minunata piesă a lui Molière »Femeile științifice« și că între acte dl N. Corfescu în limba italiană va cânta mai multe arii din operile cele mai vestite ale lui Leoncavallo, Mayerheer, Eugene Diaz, Verdi și Wagner. Cu figura-i simpatică și impunătoare, și cu vocea-i de bariton plăcută, lină, duioasă, uneori rezboinică, a câștigat simpatiile publicului deja la primele accente. A cântat și două cântece ungurești. Pe publicul român l'a surprins cu »Mugur mugurel« de G. Dima, cu doina: De-ar fi trăznit Dzeu... — apoi cu cântecul popular: Vai mândruță dragi ne-avem... Toate punctele — dimpreună cu minunatele noastre cântece — au fost primite de publicul prezent foarte bine. Strigătele de »se trăiască« ale românilor și aplauzele frenetice ale publicului după fiecare cântare, nu voiau să mai încete. Am auzit mai mulți unguri cari frapați de frumuseța cântecelor noastre au exclamat: „Nici n'am crezut ca românii se aibă așa cântece minunate”. — Foile din loc i-au adus laude binemeritate.

Concerți în Făgăraș. Tinerimea română din Făgăraș a dat la 4 martie n. un concert, cu concursul dlor N. Ștefănescu, care a cântat cu succes la Sibiu în vara trecută pe timpul adunării Asociațiunii, în opereta »Moș Ciocârlan« și Petre Ghimpețeanu baritonist dela București.

Societatea muzicală „Armonia” din Cernăuți, al cărei dirigent onorar este dl Tudor cav. de Flondor, s'a constituit la 6 Martie în modul următor. Președinte: T. Bujor, director la liceu. Vice-președinte: Ștefan Scalat, concipist. Secretar: dr. Emilian Slușanschi, cand. de avocat. Cassar: Dion. Dașchevici, oficial. Bibliotecar: George Hoinic, cand. în filozofie. Econom: M. Piteiu, inv. superior. Controlori: Alexie Procopovici, cand. în filozofie; Victor Tomasciuc, auscultant. Membrii fără funcție: Numitor Litviniuc, concipist la poliție, G. Mandicevski, prof. de cant.; Eufrosina Täuber, învățătoare; Dim. Turcan, asistent silvic.

Teatru în Brașov. Un grup de diletanți din Brașov va da mâne sâmbătă la 11/24 martie reprezentații teatrale. Se vor jucă patru piese nouă și anume comedii într'un act: Un amor neașteptat, Nu căută prin buzunar, De dragul mamii și Conul Leonida față cu reacțiunea. Reprezentația se va da în favorul fondului elevilor dela gimnaziul gr.-or. român de acolo, cari întreprind în vacanțele Paștilor o excursiune în Italia.

BISERICĂ ȘI ȘCOALĂ.

Reprezentanții fundațiunii Gozdu au ținut zilele trecute în Budapesta, ședințele sesiunii de primăvară a fundațiunii Gozdu sub prezidiul In. Pr. SSale archiepiscopului și mitropolitului Ioan Meșianu.

Donațiune pentru Universitatea din București. P. S. Sa archiepiscopul Ghenadie, fost mitropolit primat al României, a donat universității din București o sumă de 50.000 lei.

Promoțiune. dl *Eudoxin Curta* a fost promovat la universitatea din Cluj doctor în științele medicale.

CE E NOU?

Hymen. Dl *Ioan Agârbiceanu*, mult cetitul novelist, absolvent de teologie, s'a cununat cu dsoara *Aurelia Radu*, fiica protopopului dr. Sebastian Radu, la 18 I. c. în biserica gr.-cat. din Uioara-de-Mureș. — Dl. *Emil P. Grozda* rigorozant în drepturi, și dsoara *Irina Popovits*, fiica reposatului protomedic comitatenz din Oradea-mare dr. Georgiu Popovits, s'au logodit în Salonta-mare. —

Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoara, în adunarea generală ținută în luna trecută a constatat progresul. A făcut o impresiune din cele mai înălțătoare discursul dnei prezidente Elena Hossu Longin, arătând înaintarea în cultura națională. A produs mare bucurie că reuniunea a hotărât să înființeze un atelier pentru industria de casă. Fondul ei se urcă la 14 mii coroane.

Lucafărul Bucovinei. Sub titlul acesta se înființează în Cernăuți o societate pentru a înainta progresul cultural și material al poporului român din Bucovina. Spre scopul acesta societatea va edita cărți folositoare poporului român, va înființă cabinete de lectură, biblioteci populare.

Expoziție de copii români. La propunerea dlui Victor Tordășianu, comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului a hotărât să înființeze în comuna Apoldul-românesc o expoziție de copii. Expoziția de copii va servi ca mijloc pentru aflarea defectelor, cari cauzează marea mortalitate a copiilor.

Numărul Românilor din monarchia austro-ungară. Ralph Richardson publică în »The scotisch geographical Magazin« un articol despre »etnografia Austro-Ungariei.« Datele sunt scoase din statisticele oficiale ale Austriei și Ungariei pe 1900. După aceste statistici cifra Românilor din Ungaria e fixată la 2,799,479 și a celor din Austria (Bucovina) la 230.963. În total 3,030.442. — Români ca număr sunt a patra mare »familie« în monarchie: prima sunt Slavii 22.409,537, a doua Germanii 11.306,795, a treia Maghiarii 8.751,817. Se mai spune că dela 1850 până la 1900 Români au crescut cu 1 milion, Slavii cu 7 milioane, Germanii cu 4 milioane, Maghiarii cu 3 milioane. — Autoriul e mare admirator al Ungariei.

A murit: *Petru Nemeș*, notar public regesc în Brașov, la 14 martie, în etate de 70 ani.

Mulțămită publică.

Cu ocaziunea concertului din 9/22 februarie a. c. aranjat de reuniunea română de cântări „Hilaria“ din Oradea-mare, au binevoit a suprasolvi respective a-și rescumpără biletele: II. Sa dr. Demetriu Radu episcop 25 cor.; — dr. Mihaiu Groșian adv. (Oravicza-bánya) 20 cor.; — Teodor Stanca preot (Groși) 18 cor.; — Nicolau Rocsin protopop și Ioan Papp dir. la căile ferate câte 16 cor.; — Ex. Sa Ioan Mețian mitropolit 15 cor.; — Grigoriu Daraban (Fecheteu), Gavril Lungu preot, Ianza Gyula notar, dr. Ardelean Iustin adv., Petru Țegle adv. (Timișoara), Vasile Mangra vicar, dr. Rocsin George adv., Toma Păcala protopop, Andrei Horvath paroch, Nicolau Papp dir. de finanțe, Nicolau Zigre adv., dr. Andrei Ilie adv., dr. Coriolan Papp dir. de bancă, Ioan Gerlan notar, N. N., Alex. Mocsonyi (Birkis), Ex. Sa Arthur de Csanády, Stefan Domocos preot, „Oraviciana“ institut de credit, dr. Nestor Oprean adv. (Sânmiclăuș-mare), Dimitrie Popovici (Cermei), dr. Teodor Burdan (Boroșineu) și M. Pavel (S.-Marmației) câte 10 coroane.

Georgiu Onciu preot (Surduc), 8 cor.; — Dimitrie Hașăș (Toboli), 7 cor.; — Vasiliu Pap (F. Topa), M. Gitye, Elena Gera (Beiuș), G. Darabanth, Sofia dr. Mladin și Sigis. Daraban (Fecheteu) câte 6 cor.; — Ioan Nath fotograf, G. Rozvan farmacist (Orade), Dimitrie Selistean, dr. N. Oncu (Arad), Teodor Filip (Lugașul-inf.), Gerasim Sirb protopop (Belincz), Ioan Bibescu, dr. Aurel Vălean (Lugoj), Iosif Nagy preot (Rojt), Antoniu Palladi preot, Mihaiu Popa notar, Timár László (Bucea), Fischer Jozsef (Bucea) și Vajda László câte 5 coroane; — Lucretia Russu, dr. George Ciuhandru, N. N., Elena Raicu (Arad), Elena Hossu Longin, Grigorie Pocrean notar (Prebul), Iulia Dirlea și Cracsiu Chera (Boroșineu), dr. Constantin Popovici, dr. Gavril Cosma, dr. Ioan Iacob, dr. Ioan Ciordăș și Georgina Pap (Beiuș), Iosif Maioreșcu (Vașcău), Pantelie Bugariu (Tășad), Aurelia dr. Corbu, Romul P. Coțian (Baia de criș), George Dudulescu preot, Dimitrie Murășian preot, dr. G. Popescu adv., Charlota Baci (Hațeg), dr. V. Onișor adv. (Bistriță), dr. C. Domșa redactor (Blaj), Ludovica Baci väd. Oros (Șimleu), Pop Aurel (Venter), dr. Mihaiu Marcus adv., dr. Victor Nilvan (Șoncuta-mare), dr. Steer Coriolan, Lucia dr. Șincai (Vinga), Amalia de Pop (Beiuș), Vasiliu Plaștin preot, Vasiliu Mica (Ilésfalva), Teodor Popa (Bucea), Vasiliu Bulzan preot (Fecheteu), Petru Vlaicu (Bulz), câte 4 coroane; — Ștefan Domocos preot (Bratca) 3 cor.; — Paul Fășie jude, Petru Pantea comerciant, Zaharie Pantea comerciant, Iacob Teușan, (Venter), Georgie Papp archivar, Vasile Muntean protopop, dr. Nicolau Poinar adv., Dimitrie Balog, dr. Isaia Ardelean adv., V. Cristian (B.-Ujfalv), Vasile Popa, P. Andrea sublocotenent, Gavril Pavel, Alex. Filip (Lugașul-inf.), I. Pantos, N. Nilvan, Ioan Serb protopop, Paul Gavrilete inv., Dimitrie Porumb inv., Georgiu Juhász canonic, A. Călniceanu, Sever Bocu, N. N., Minerva V. Ciontea (Arad), Ioan Bere preot, Ioan Pap (Fecheteu), Spitz Adolf (Bucea), Grigore Lungu, (Ponora) câte 2 coroane; — Ioan Popovici inv., Nic. Proșteanu adv., Teodor Simoc preot, Iosif Roman adv., Alex. Popovici preot, Ana Bulzan (Fecheteu), G. Papp, I. Clitus, dr. Nic. Popovici, Bika Gábor, Adrian Filip (Lugașul-inf.), Ioan Brandlav, Fiber Vilmos, Weisz Ottó, Ioan Boțoc inv., Irina Cărăuș (Bucea), Florian Ilie cantor, V. Lungu, (Ponora), Silberstein Mihály, Silberstein Jozsef, Silberstein Simon (Fecheteu), câte 1 coroană.; — N. N. și F. D. câte 50 fil.; — Vasile Blaga cantor și Iosif Friedmann câte 40 fil.

Marinimoșii donatori pentru binevoitorul sprijin, iar prea stimatele colectante și colectanți pentru interesul dezvoltat față de reuniunea noastră, primească pe calea aceasta din partea comitetului cele mai sincere mulțămiri.

Dr. Florian Duma,
președinte.

Ioan Petra,
cassar.

Călimdarul săptămânei.

Dum. 4. din post, Marcu c. 9, st. 17, gl. 7, sf. 7.

Ziua sep.	Călimdarul vechiu	Călimdarul nou
Duminecă	12 C. Teofae Gr. Dialog	25 (+) <i>Bunav.</i>
Luni	13 Păr. Nichifor, Pulpui	66 <i>Manuila</i>
Marti	14 C. Benedict. Eusimon	27 <i>Rupert</i>
Mercuri	15 M. Agapiu Romul	58 <i>Gustav</i>
Joi	16 M. Sabin, Anin	29 <i>Ciril</i>
Vineri	17 Cuv. Alexu Marin	20 <i>Ioan</i>
Sămbătă	18 P. Chiril M. Eucarp.	31 <i>Beniam.</i>

Proprietar, redactor responsabil și editor:
IOSIF VULCAN, (Strada Áldás nr. 14/296 b).